

ODBORNÉ STANOVISKO HLAVNEJ KONTROLÓRKY OBCE BELÁ K NÁVRHU ROZPOČTU NA ROK 2025 A K VIACROČNÉMU ROZPOČTU NA ROKY 2026 - 2027

V zmysle § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce na rok 2025 a k viacročnému rozpočtu na roky 2026 – 2027 (ďalej len „stanovisko“).

Návrh rozpočtu obce Belá na rok 2025 a k viacročnému rozpočtu na roky 2026 - 2027 (ďalej len „návrh rozpočtu“) bol v zákonom stanovenej lehote zverejnený na úradnej tabuli obce a na webovom sídle obce. Dňom vyvesenia návrhu rozpočtu dňa 12. 2. 2025 začala plynúť najmenej desaťdňová lehota, počas ktorej môžu fyzické osoby a právnické osoby uplatniť pripomienku k návrhu rozpočtu v písomnej forme, elektronicky alebo ústne do zápisnice na obecnom úrade.

A. Východiská spracovania stanoviska

Pri spracovaní stanoviska som vychádzala z návrhu rozpočtu, ktorý bol zverejnený na úradnej tabuli obce, na elektronickej úradnej tabuli a na webovom sídle obce. Posudzovala som zákonnosť ako aj metodickú správnosť jeho zostavenia a predloženia na schválenie obecnému zastupiteľstvu (ďalej len OZ).

Legislatívnym východiskom zostavenia návrhu rozpočtu je ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti a zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“).

Podľa čl. 9 ods. 1 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti, subjekty verejnej správy sú povinné zostavovať svoj rozpočet najmenej na tri rozpočtové roky, pričom súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky. Subjekty verejnej správy zohľadňujú pri zostavení svojho rozpočtu prognózy zverejnené ministerstvom.

Podľa § 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy rozpočet obce je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na území obce vyplývajúce zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce ako aj zo zmlúv. V rozpočte obce sa uplatňuje rozpočtová klasifikácia v súlade s osobitným predpisom.

Podľa § 9 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci ich pôsobnosti

vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky.

Návrh rozpočtu je zostavený v členení na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie. Obec na základe uznesenia OZ nezostavuje programový rozpočet.

Rozpočet na rozpočtový rok 2025 je po jeho schválení OZ záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky sú orientačné.

B. Tvorba a základná charakteristika návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu obce je zostavený v zmysle vyššie uvedených právnych predpisov. Pri jeho tvorbe boli zohľadnené zmluvné vzťahy obce, všeobecne záväzné nariadenia ako aj súčasný vývoj národného hospodárstva vzhľadom na zvýšenie cien energií, tovaru a služieb. Návrh rozpočtu obce bol vypracovaný v súlade s „Príručkou na zostavenie rozpočtu na roky 2025 až 2027“ uverejnenej vo Finančnom spravodajcovi pod č. MF/008139/2024-411 s dátumom zverejnenia dňa 16. 4. 2024 v zmysle dodatkov.

Zostavenie návrhu rozpočtu prebiehalo vo veľmi komplikovanom období, v podmienkach energetickej krízy, zvyšujúcej sa inflácie a výrazného rastu cien tovarov a služieb a DPH. Jeho zostavenie ovplyvnili konsolidačné opatrenia vlády verejných financií.

Návrh rozpočtu vychádza z analýzy hospodárenia v roku 2024 a plánu činností obce na rok 2025. V návrhu viacročného rozpočtu sú vyjadrené zámery rozvoja obce na ďalšie dva rozpočtové roky. Viacročný rozpočet na roky 2026 - 2027 je zostavený v rovnakom členení ako rozpočet na rozpočtový rok 2025. Člení sa na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie. Z pohľadu ekonomickej klasifikácie je návrh rozpočtu vypracovaný na úrovni hlavných kategórií: 100 – daňové príjmy, 200 – nedaňové príjmy, 300 – granty a transfery, 600 – bežné výdavky, 700 – kapitálové výdavky, ktoré sú ďalej rozpísané na úrovne položiek a podpoložiek ekonomickej klasifikácie.

Navrhovaný rozpočet obce, vrátane finančných operácií, je zostavený ako prebytkový, čím je splnená jedna zo zákonných podmienok, vyplývajúca z § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Bežný rozpočet je zostavený ako prebytkový.

Kapitálový rozpočet je navrhnutý ako schodkový. Obec plánuje vykryť tento schodok z prebytku hospodárenia bežného rozpočtu.

Obec neplánuje v návrhu rozpočtu prostriedkami z finančných operácií.

Tab. č. 1 *Príjmy a výdavky návrhu rozpočtu*

EUR

Rozpočtové roky	2025	2026	2027
Príjmy bežné + kapitálové	208 139	218 133	224 140
Príjmové finančné operácie	0	0	0
Bilancia príjmov	208 139	218 133	224 140
Výdavky bežné + kapitálové	207 139	203 718	203 718
Výdavkové finančné operácie	0	12 860	18 860
Bilancia výdavkov	207 139	216 578	222 578

Tab. č. 2 *Bežný rozpočet*

EUR

Rozpočtový rok	2024 skutočnosť	2025 návrh
Bežné príjmy	238 554,99	208 139
Bežné výdavky	225 382,80	204 279
Hospodárenie:	13 172,19	3 860
Prebytok (+) / schodok (-)		

Tab. č. 3 *Kapitálový rozpočet*

EUR

Rozpočtový rok	2024 skutočnosť	2025 návrh
Kapitálové príjmy	0	0
Kapitálové výdavky	11 926,14	2 860
Hospodárenie:	- 11 926,14	- 2 860
Prebytok (+) / schodok (-)		

Tab. č. 4 *Finančné operácie*

EUR

Rozpočtový rok	2024 skutočnosť	2025 návrh
Finančné operácie príjmové	26 273,25	0
Finančné oper. výdavkové	0	0
Hospodárenie:	26 273,25	0
Prebytok (+) / schodok (-)		

1. Príjmová časť návrhu rozpočtu

Príjmová časť návrhu rozpočtu na rok 2025 predpokladá s celkovým objemom príjmov vo výške 208 139 EUR. V porovnaní so skutočnými príjmami za rok 2024 ide o pokles o 30 415,99 EUR. Výrazné zníženie poklesu príjmov zaznamenávame na položke výnosu z podielových daní o 28 862 EUR v súvislosti, že obec v roku 2025 už neprevádzkuje materskú školu.

K naplneniu cieľov v príjmovej časti rozpočtu je dôležité, aby v plánovanej miere bol poukázaný výnos dani územnej samosprávy, čo podľa schváleného rozpočtu verejnej správy pre obec Belá činí sumu 91 043 EUR. Podľa odhadov Rady pre rozpočtovú zodpovednosť z januára 2025 príjmy obce Belá z daní z príjmov fyzických osôb a právnických osôb by v roku 2025 mali dosahovať sumu 89 689 EUR.

Návrh rozpočtu príjmov z miestnych daní a poplatkov na rok 2025 vychádza zo všeobecne záväzných nariadení obce, vrátane nového Všeobecne záväzného nariadenia obce Belá č. 1/2024 o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobný stavebný odpad, ktorým sa na rok 2025 upravuje suma uvedeného poplatku. Obec rozpočtuje zvýšenie príjmov z poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v sume 15 900 EUR. Podľa novoschváleného VZN obce Belá č. 2/2024 o miestnych daniach obec plánuje zvýšenie príjmov z dane z pozemkov v sume 40 816 EUR.

Nedaňové príjmy obce sú rozpočtované na sumu 10 760 EUR, čo predstavuje nepatrné zvýšenie oproti skutočnosti roka 2024 o 760 EUR.

V návrhu ostatných bežných príjmov (granty a transféry) sa uvažuje s dotáciami, ktoré budú obci poskytované z rozpočtov jednotlivých rozpočtových kapitol v rámci financovania prenesených kompetencií štátu v celkovej sume 3 808 EUR. Ide o výrazné zníženie o 20 697,39 EUR v porovnaní so skutočnými príjmami roku 2024 tejto kategórie, nakoľko obec v roku 2025 neplánuje s takými dotáciami, ktoré v minulom roku jej boli poskytnuté (napr. inflačná dotácie, dotácia na ubytovanie Ukrajincov, dotácia z Nitrianskeho samosprávneho kraja).

Obec v roku 2025 neplánuje s kapitálovými príjmami.

Obec nenavrhuje na rok 2025 zapojiť do rozpočtu finančné prostriedky z hospodárenia z minulých rokov a ani z rezervného fondu obce.

Predkladaný návrh rozpočtu príjmov treba považovať za rámcový, ktorý prejde v priebehu roka určitými zmenami najväčším predpokladom v súvislosti s plnením daňových príjmov.

2. Výdavková časť návrhu rozpočtu

Výdavková časť návrhu rozpočtu na rok 2025 rozpočtuje s celkovým objemom výdavkov vo výške 207 139 EUR, čo predstavuje zníženie o 30 169,94 EUR v porovnaní so skutočnými výdavkami v roku 2024.

Rozpočet bežných výdavkov reflektuje potreby samosprávy s cieľom zabezpečenia výkonu činností v zmysle zákona o obecnom zriadení v spojitosti s naplnením cieľov vlády o konsolidáciu verejných financií.

Ukončenie prevádzkovania materskej školy v obci v roku 2024 má vplyv na zníženie bežných výdavkov obce vzťahujúce sa na oblasť vzdelávania v sume 20 131,52 EUR.

Rozpočet bežných výdavkov závisí od plnenia bežných príjmov z vlastných zdrojov i zo štátneho rozpočtu a od bežných grantov a transferov.

Pri plánovaní bežných výdavkov na rok 2025 boli zohľadnené zvýšené ceny energií, tovarov a služieb podľa ich vývoja aktuálneho roka vrátane zvýšenia DPH zo zákona. Bežné výdavky sú v celej výške pokryté navrhovanými bežnými príjmami.

Obec v roku 2025 plánuje kapitálové výdavky v sume 2 860 EUR na projekt: rekonštrukcia verejného osvetlenia. V oblasti kapitálových výdavkov tiež zaznamenávame pokles o 9 066 EUR v porovnaní s predchádzajúcim rokom.

Obec neplánuje s výdavkami finančných operácií.

3. Bilancia návrhu rozpočtu

Tab. č. 5 *Celková bilancia návrhu rozpočtu na rok 2025*

Rozpočtové zdroje	
Bežné príjmy	208 139
Kapitálové príjmy	0
Finančné operácie príjmové	0
Rozpočtové zdroje spolu	208 139
Rozpočtové výdavky	
Bežné výdavky	204 279
Kapitálové výdavky	2 860
Finančné operácie výdavkové	0
Rozpočtové výdavky spolu	207 139
Bilancia bežného rozpočtu	3 860
Bilancia kapitálového rozpočtu	- 2 860
Bilancia finančných operácií	0
CELKOVÁ BILANCIA	1 000

Tab. č. 6 *Bilancia viacročného rozpočtu na roky 2026-2027*

Rozpočtové roky	2026	2027
Príjmy bežné + kapitálové	218 133	224 140
Príjmové finančné operácie	0	0
Bilancia príjmov	218 133	224 140
Výdavky bežné + kapitálové	216 578	222 578
Výdavkové finančné operácie	0	0
Bilancia výdavkov	216 578	222 578

Návrh rozpočtu na roky 2026 – 2027 nie je záväzný, príjmy a výdavky navrhované v rozpočte sú orientačné.

4. Riziká návrhu rozpočtu

- nenaplnenie prognózy výnosu dane z príjmov fyzických osôb a právnických osôb – podielovej dane zo štátneho rozpočtu, z dôvodu konsolidácie verejných financií
- nenaplnenie rozpočtu vlastných bežných príjmov,
- vyššie čerpanie rozpočtu bežných výdavkov
- súčasná neistota vo vývoji ekonomiky v dôsledku energetickej a hospodárskej krízy ako aj inflácia, zvýšenie cien energií, tovaru a služieb vrátane DPH.

C. Zhrnutie

Preskúmaním predloženého návrhu rozpočtu obce Belá konštatujem, že je spracovaný transparentne, zohľadňuje súčasnú ekonomickú situáciu obce ako aj predpokladaný vývoj hospodárenia. Návrh predloženého rozpočtu obce je v súlade s právnymi normami a všeobecne platnými predpismi súvisiace s prípravou rozpočtu obce.

Obec splnila informačnú povinnosť zverejnenia návrhu rozpočtu najmenej 15 dní pred jeho schválením v OZ v súlade s § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti predložený návrh rozpočtu obce Belá na rok 2025 odporúčam Obecnému zastupiteľstvu v Belej **schváliť** a navrhovaný viacročný rozpočet na roky 2026– 2027 **brať na vedomie**.

V Štúrove dňa 22. 2. 2025

Predkladá: Mgr. Erika Klacsánová, hlavná kontrolórka obce Belá